

Sygn. akt IV U 1560/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania P. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 lipca 2013 roku nr (...)

w sprawie P. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1560/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 stycznia 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 19 lipca 2013 r. na podstawie art. 83a ust. 2, art. 83b ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w związku z art. 61a kpa odmówił wszczęcia postępowania w sprawie wniosku P. Ś. w którym domagał się w oparciu o art. 156 § 1 kpa stwierdzenia nieważności decyzji ZUS z dnia 28.12.2006 r. Na uzasadnienie powyższego ZUS podniósł, iż skoro decyzja ZUS z dnia 28.12.2006 r. była przedmiotem odwołania wniesionego do Sądu Okręgowego w Tarnowie, nie może być ona ponownie weryfikowana w ramach nadzwyczajnych trybów administracyjnych.

W odwołaniu od decyzji ZUS z dnia 19.07.2013 r. P. Ś. domagał się jej uchylenia jako niezgodnej z prawem i rozpatrzenia wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji ZUS z dnia 28.12.2006 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł argumentację z zaskarżonej decyzji ZUS, iż wszczęcie postępowania odwoławczego uniemożliwia stwierdzenie nieważności decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19.03.2004 r. została doręczona do ZUS w T. kopia decyzji KRUS, na podstawie której ustalono, że P. Ś. nie podlega ubezpieczeniom społecznym rolników w okresie od 1.10.1999 r. do 23.01.2000 r. i od dnia 1.10.2000

r. Odwołanie P. Ś. od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 19.10.2004 r., a apelacja od tego rozstrzygnięcia została również oddalona przez Sąd Apelacyjny w Krakowie.

W dniu 19.06.2006 r. KRUS poinformowała ZUS o oddaleniu apelacji. Następnie ZUS, po ustaleniu faktu prowadzenia działalności gospodarczej przez P. Ś. wzywał go o złożenie poprawnych dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych. W związku z beczynnością ubezpieczonego ZUS wydał decyzję z dnia 28.12.2006 r., którą ustalono obowiązek podlegania przez P. Ś. ubezpieczeniom społecznym oraz określono podstawy wymiaru składek.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 21.06.2007 r. oddalono odwołanie P. Ś. od decyzji ZUS z dnia 28.12.2006 r. Również apelacja ubezpieczonego od powyższego rozstrzygnięcia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21.04.2008 r.

Dowód:

- akta ZUS,
- dokumenty prywatne i urzędowe z akt sądowych o sygn. IV U 163/07.

W związku z wnioskiem ubezpieczonego stwierdzenia nieważności decyzji ZUS z dnia 28.12.2006 r. na podstawie art. 156 § 1 kpa, organ rentowy wydał decyzję z dnia 19.07.2013 r. odmawiając wszczęcia postępowania w tej sprawie z uzasadnieniem, iż skoro decyzja, której stwierdzenia nieważności domaga się ubezpieczony była przedmiotem odwołania wniesionego do Sądu Okręgowego w Tarnowie, nie może być ona ponownie weryfikowana w ramach nadzwyczajnych trybów administracyjnych.

Od decyzji ZUS z dnia 19.07.2013 r. ubezpieczony złożył odwołanie.

Dowód: akta ZUS

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach sądowych. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na początku niniejszych rozważań prawnych należy podkreślić, iż zgodnie z art. 476 § 2 k.p.c. sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych jest sprawa, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego. Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza zatem treść decyzji organu rentowego. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, a w późniejszym postępowaniu, wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji.

W omawianym stanie faktycznym decyzja ZUS z dnia 28.12.2006 r., której stwierdzenia nieważności w niniejszym postępowaniu domagał się odwołujący była przedmiotem odwołania do Sądu Okręgowego w Tarnowie. Rację ma zatem ZUS podnosząc, iż obecnie nie jest możliwe stwierdzenie nieważności takiej decyzji na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (art. 156 kpa), skoro była ona uprzednio poddana kontroli sądów powszechnych.

Zgodnie bowiem z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) decyzje administracyjne podejmowane w indywidualnych sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych zaskarżane są do sądu powszechnego w terminach i na zasadach przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego. Na mocy przepisu art. 83a ust. 2 tej ustawy możliwe jest uchylene, zmiana lub unieważnienie ostatecznych decyzji ZUS, od których nie zostało wniesione odwołanie do sądu powszechnego. Istnieje zatem wyjątkowo możliwość weryfikowania decyzji indywidualnych w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym (zob. wyrok NSA z dnia 3.07.2008 r., sygn. akt II GSK 240/08, LEX nr 493540). Powołany przepis art. 83a ust. 2 ustawy - jako przewidujący taki wyjątek - powinien być interpretowany w sposób, który wyklucza możliwość powstania kolizji wynikających z poddania tej samej decyzji kontroli sądu powszechnego oraz kontroli administracyjnej i sądownoadministracyjnej. Należy podzielić stanowisko zaprezentowane przez Naczelnego Sąd Administracyjny w powołanym wyżej wyroku, że kolizja taka miałaby miejsce w razie przyjęcia, iż strona może na podstawie art. 83a ust. 2 przedmiotowej ustawy, żądać w postępowaniu administracyjnym stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji organu rentowego, która była wcześniej kontrolowana przez sąd powszechny - bowiem wówczas w istocie orzeczenie sądu powszechnego byłoby kontrolowane w inicjowanym przez stronę nadzwyczajnym postępowaniu administracyjnym. Oznacza to, iż art. 83a ust. 2 powyższej ustawy pozwala na weryfikację z urzędu w postępowaniu administracyjnym ostatecznych decyzji administracyjnych, ale wyłącznie pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu powszechnego (patrz postanowienie NSA z dnia 29.09.2011 r., sygn. akt II GSK 1935/11, LEX nr 965119).

Trzeba także podkreślić, iż z treści wniosku złożonego przez ubezpieczonego jednoznacznie wynika, iż domagał się on „stwierdzenia nieważności decyzji wydanej przez ZUS w T. z dnia 28.12.2006 r. (...) stosownie do art. 156 § 1 kpa”. Słusznie zatem ZUS rozpoznał przedmiotowy wniosek odmawiając wszczęcia postępowania w takiej sprawie. Można przy tym wspomnieć, iż co prawda Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14.02.2013 r. (III UK 49/12, LEX nr 1318423) stwierdził, iż: „treść art. 83a ust. 2 u.s.u.s. prowadzi do wniosku, że w sprawach, o których mowa w tym przepisie, nie ma zastosowania art. 157 § 2 k.p.a., przewidujący wszczęcie postępowania w sprawach stwierdzenia nieważności decyzji na żądanie strony lub z urzędu. Zbyt daleko idącym byłoby jednak stwierdzenie, że strona zainteresowana w ogóle została w ten sposób pozbawiona możliwości żądania zmierzającego do stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji wydanej w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zasadą postępowania administracyjnego - wyrażoną w art. 61 § 1 k.p.a. - jest bowiem wszczynanie tego postępowania na żądanie strony lub z urzędu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem jest żądanie strony zmierzające do stwierdzenia nieważności decyzji, znajduje odpowiednie zastosowanie art. 83 ust. 1 u.s.u.s., który w sposób szeroki definiuje zakres indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.” Mając na uwadze powyższe trzeba jednak podkreślić, iż przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego zapadło na kanwie odmiennego stanu faktycznego, gdzie decyzja organu rentowego której stwierdzenia nieważności domagano się nie była przedmiotem kontroli w postępowaniu sądowym.

Należy przy tym zauważyć, iż istnieją co prawda nadzwyczajne instytucje prawne służące ponownemu poddaniu kontroli ostatecznych lub prawomocnych rozstrzygnięć odpowiednio administracyjnych i sądowych, jak np. jeśli chodzi o orzeczenia sądowe tryb wznowienia postępowania z kodeksu postępowania cywilnego, czy też gdy chodzi o postępowania przed organem rentowym tryb wynikający z art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz.1227 ze zmianami), jak i tryb z art. 83a ust. 1 powołanej wyżej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym należy jednak podkreślić, iż wniosek ubezpieczonego był jednoznacznie sformułowany i dotyczył stwierdzenia nieważności decyzji ZUS z dnia 28.12.2006 r. na podstawie art. 156 kpa. Co za tym idzie, zaskarżona decyzja dotyczyła takiego przedmiotu i tym samym wyznaczała spektrum badania sprawy przez Sąd. Zarówno wniosek odwołującego jak i zaskarżona decyzja nie opierały się na instytucji uregulowanej w art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ani też nie była to skarga o wznowienie postępowania sądowego.

Wobec powyższego uznać należy zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 19.07.2013 r. za prawidłową, a odwołanie od niej podlega oddaleniu na podstawie powołanych wyżej przepisów, jak i art. 477¹⁴§1 kpc.

SSR (del) Jacek Liszka

(...)

(...)

(...)

(...)